

ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Β' | ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 17 του Οκτώβρη 1904 | ΓΡΑΦΕΙΑ : Όδός Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 118

Ο „ΝΟΥΜΑΣ“

δω και μπρός θα βγαίνει ταχτικά δωδεκατέλιδος με την ίδια πάντα συντροφή, δηλ. δέκα για την Ελλάδα και φρ. χρ. δέκα για το Έξωτερικό. Μονάχα όσοι αγοράζουν φύλλο φύλλο το «Νουμά» θα πληρώνουν από σήμερα ΕΙΚΟΣΙ λεπτά για το κάθε φύλλο κι όχι μια δεκάρα καθώς πρώτα.

ΕΧΟΥΜΕ ΠΟΙΗΤΑΣ

Απαιτώ στο έρωτήμα των «Αθηνών» όχι για να πείσω τη σύνταξη του μεγαλόσημου αυτού φύλλου, αλλά από μια γενικώτατη υποχρέωση όλων ημών να μην αφήνουμε τίποτα ασυζητήτο και ανεξερεύνητο, αν πρόκειται να προκύψη κανένα κελό για τον άγωνά μας, τον εθνικώτατο. Μπορεί να κλαίη και να δερνεται ο κ. Βλάχος, μαζί μ' αυτόν και ο Μιστριώτης, πώς δεν έχουμε ποιητάς, πώς δεν έχουμε φιλόλογα, και πώς τάχα την φοβερή αυτή πνευματική φτώχεια μας την έφερε ο χυδακισμός που δεν αφήνει πια τον κ. Λατινιάδη π.χ. να φτιάσκη στίχους με το χηλιόμετρο. Δικαίωμά τους, όπως δικαίωμά μας είναι τώρα να θεωρούμε μπόρσικα τα λόγια τους και κύτους τους κυριώτερους αντιπρόσωπους του λογιωταξισμού σε μια εποχή που το φως της επιστήμης εκπλώνεται πλούσιο τριγύρω μας.

Πέρασε η εποχή που έφτασε να φορη: στυλή χρυσόστολιστη ή να κάθεται σε Πανεπιστημιακή έδρα για να σε θαμάξη ο κόσμος και να χειροκροτή τις γνώμες σου. Στην εποχή εκείνη μπορεί να ήταν Θεός ο κ. Βλάχος, εξοχότης ο κ. Μιστριώτης. Σήμερα τα λεγόμενά τους δεν μας κάνουνε καμιά εντύπωση, όσο οι κύριοι αυτοί επεμένουν να είναι τόσο κοντόθυρο. Ωστε να μη βλέπουν πέρα από τη μύτη τους.

Γιατί είναι τύφλωσι να λήη και να γράφη κανείς πώς δεν έχουμε φιλόλογα και ποιητάς, να νοσταλγῆ δε— θεί μου— την εποχή του Λατινιάδη και του Βουτσινάκη διαγωνισμού. Γιατί τι είναι τα έργα του Ψυχάρη αν δεν είναι αυτό φιλολογία; Χτες ακόμη ο «Νουμάς» έδημοσίευσε νέο μυθιστόρημα, τον καινούριο Ρομπιούνα, που έχτιμήθηκε όπως του έπρεπε. Και σχεδόν δεν παύει να δημοσιεύη έργα ο άκουρατος άνθρωπος που έχουμε τη θέση του το καθέναν στη νεοελληνική φιλολογία. Δεν είναι φιλολογία τα ποιήματά του Παλαμά; Οι μετάφρασεις του Πάλλη δεν είναι φιλολογικά έργα; Ο Έρταλιώτης; τόσοι και τόσοι νέοι, γιομάτοι ζωή, γιομάτοι ολόγια και παρατήρηση, που περνούν κάθε μέρα από τις στήλες του κα-

θημερινού ή του περιοδικού τύπου, όλοι αυτοί, σε έρωτώμε, δι δείχνουνε μια ζωή, δεν φανερώνουνε μια κίνηση που μπορεί να μη βρήκε ακόμη το δρόμο της άλλ' είναι σίγουρα πώς τίποτα δεν της λείπει για να αναδειχτή νικήτρια, άριστη ή γρήγορα, και να συντριφῆ τα είδωλα που μας έστήσατε και μας εμπόθατε και μας αναγκάσατε, όσο μας έλειπε το φως, να τα προσκυνούμε πιστευοντάς τα γι' αληθινά;

Μπορεί να είτανε πολυγραφώτεροι οι άρχαιοι, αν και αυτό δεν πρέπει να καταλογίζεται πάντα στο ενεργητικό ενός ποιητή, αφού τα 910 της ποιητικής εκείνης υπερπαραγωγής που έπνιξε την Ελλάδα, θά είταν ανάγκη να παρακρατηθούν και να ριχτούνε στη θάλασσα. Άλλ' οι νεώτεροι είναι βέβαια πώς έχουνε πια άναπτυγμένο το αίσθημα, περισσότερη καλαισθησία, σέβονται την αλήθεια, δεν ζητούνε να μας ξεπιάσουνε ή να μας επιβληθούνε εν όνόματι του κούφιου πατριωτισμού για να περάσουνε ως έθνικα ποιητάδες, αλλά προσπαθούνε κάτι πιο ευγενέστερο και πιο δύσκολο, να μας δείξουνε τη ψυχή τους ή να μας ανοίξουνε νέους ορίζοντες ή να μας δώσουνε άφορμή σε σκέψεις που θα μας φέρουνε σε μια άναγέννηση.

Την εργασία αυτή δικαίωμά σας είναι να μην την άναγνωρίζετε, αφού η φύση σας έπλασε τόσο κοντόφθαλμος. Το έθνος όμως— όχι ο όγλος— την άντιλαμβάνεται και νοιώθει μια άνακούρησι γιατι

έπαψε πια η ποιητική λογοδιάρροια, και γνωρίζει χάρη στους νεώτερους ποιητάδες που με φιλοπονία και ύπομονη μυρμηγκιού χτίζουνε πέτρα προς πέτρα το ποιητικό οικοδόμημα της εποχής.

Άπό σας δε ζητούμε ενθάρρυνση. Ούτε τις συβουκές σας θέλουμε, ούτε τους επαινούς σας. Ούτε μας ξεπιάζουνε οι κατηγορίες σας για το άντεθνικό τάχα έργο μας, ούτε μας συγκινούνε οι κλάψες σας. Ξέρουμε πώς πονάτε γιατί βλέπετε γερμιαμένους τους θρόνους των είδωλων σας, σκούζετε σαν τακάλια γιατί σας τσούζει ο έλεγχος όταν σας παρουσιάζουμε γυμνούς στα μάτια του κόσμου που συνήθιζε να σας προσκυνάη μη γνωρίζοντας τι κρύβεται από κάτω σας.

Άπό σας ένα μόνο ζητούμε. Να αφήσετε τον κόσμο ήσυχο, να μην ανοίγεται τέσσερες πύχες το στόμα σας για να μας πῆτε τις μεγαλύτερες κουταμάρες σε κάθε περίσταση που είναι ανάγκη να μιλήσουνε οι ειδικοί. Το έργο το δικό σας τελειώσει. Άρκετά έδουλέψατε για να στραβώσετε το έθνος. Και το καταρωθήσατε αυτό, αλήθεια. Τώρα για μας είσθε πεθαμένοι. Μην προσπαθείτε να μας πείσετε πώς τάχα διατηρείτε άκυμα μέσα σας πνοή ζωής, γιατί είσείς ποτέ δεν έζησατε. Εμείς θα ξεστραβώσουμε το έθνος, αφού το βγάλουμε από τα νύχια σας. Εμείς θα ξυπνήσουμε τη μαρμαρωμένη βασιλοπούλα.

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ

ΑΘΗΝΑΙΟΙ ΚΑΙ ΓΕΡΟΥΣΑΛΗΜΝΟΙ

Τόν καιρό που κατέβηκαν στην Ελλάδα του Εβρῆν τα φουράτα αν είταν κι Όβραιοι ανάμεσα σ' αυτά τίποτις δεν υπάρχει για να τ' αποδείξει. Άργότερα όμως, από την εποχή του Άλεξάντρου Έλληνες άγάλη άγάλη σμίγουν με Όβραίους παντού και περισσότερο από κάθε άλλον τόπο στην Άλεξάντρεια. Έκει μάλιστα άρχινάει και δουλεύει το προζύμι του Χριστιανισμού, και από το κέντρομα του έλληνισμού άπάνου στον ισοδαισμό βγαίνει η καινούρια θρησκεία και φιλοσοφία πουχαν να καταχτήσουν τον κόσμο. Ο Φίλωνας και άλλοι έγραφαν έλληνικά, κι από τις εκατοντάδες χιλιάδες Όβραιοι που ζούσαν στην Άλεξάντρεια δύσκολα βρίσκουνταν δέκα που μπορούσαν να καταλάβουν την Ιαλιά Διαθήκη στην άρχική της γλώσσα, την έβρῆικη. Γι' αυτήν την αίτία έγινε η μετάφραση που ονομάστηκε των έβδομηντα. Η άμάθεια της πατρικής γλώ-

σας είχε καταστήσει τόσο μεγάλη που και ο ίδιος ο Φίλωνας, ο φιλόσοφος της φυλής του, λείει κάπου— αν τα γερόγραφα δε μας γελούν— πώς τα Ίερά Βιβλία τα παλιά είταν γραμμένα χαλδῆικα, σε μια γλώσσα διαλαδή διαφορετική της έβρῆικης.

Στην Παλαιστίνη οι πλούσιοι και γραμματισμένοι σπούδαζαν έλληνικά και πολύ, μα ποτέ η μάθησή τους σ' αυτόν τον κλάδο δεν έφτασε στην έντέλεια· και ο Ίώσηπος Φλάβιος πουταν μοσκογεννημένος και πολυμαθής, σαν έγραφε τα βιβλία του έλληνικά το ξέρουμε από έναν πρόλογό του πώς είχε μερικούς και τότε βοηθούσαν (Κατά Άπίωνος Α. Θ.) Και μ' όλα αυτά όμως όποιος διαβάξει την Άρχαιολογία του και μπορεί να κρίνει θα βρει πολύ συχνά την έλληνική του φράση δουλεμένη άπάνου σ' έβρῆικο καλούπι· δηλαδή δίχως στειφογυρίσματα, είναι μετάφραση πιστή από έβρῆικα

λόγια. Αυτό θα πει πως ο κόσμος όπου ζούσε ανάμεσα δε μιλούσε ελληνικά, κι άς λέν ό,τι θέλουν όσοι φωνάζουν—είναι λίγοι για την τύχη μας—πως στην εποχή του Χριστού κάθε σκαφτιάς στη Γερουσαλήμ μπορούσε να κουβεντιάξει με τον Πλούταρχο στη γλώσσα έτουτουου.

Με τό σκόρπισμα των όβραίων πολύ πρί χαλάσει τό βασιλείο είχαν έθουσι μερικοί στην Αθήνα. Μάς τό λέν οι Πράξεις των Αποστόλων (ΙΖ, 17) όπου βλέπουμε πού οι πρώτοι πρώτοι πού δέχτηκαν τον Παύλο ήταν άνθρωποι της γενιάς του. Μά και πρίν ακόμα στον καιρό του Καίσαρα, κάπως πενήντα χρόνια π. Χ. Αθηναίοι πήγαιναν για έμποριο στη Γερουσαλήμ, και ήταν πολύ εύχαριστημένοι αυτοί κ' οι πρόξενοι τους από τά φερσίματα του Έρκανού του δεύτερου, ένα είδος οίκουμηνικού πατριάρχη των έβραίων, κ' οι εύκολίες πού απόλαυαν απ' αυτόνε ήταν τόσο σημαντικές πού ο δήμος των Αθηναίων τού ψήφισε και χρυσό στεράνι και μπρούτζινο άγαλμα. Τό δηγιάται ο Ίώσηπος (Αρχαιολ. ΙΔ, 8, § 5), κι ε ίδιος πάλε μάς λέει πως όμοιες χάρες γνώρισαν οι Αθηναίοι από τον Έρωδη και τούχαν στημένο και άγαλμα. Αυτό τό βεβαιώνει και μία έπιγραφή πού βρέθηκε στην Αθήνα κ' είναι τυπωμένη στη μεγάλη συλλογή του Βερολίνου Αττικής Γ, α, 550). Άλλη μία έπιγραφή (556) μάς κάνει να πιστέψουμε πως και η Βερενίκη, η ξακουστή για την έμφορμή της, πέρασε από την Αθήνα και της κάμανε παρόμοιες τιμές.

Ο πρώτος λοιπόν αιώνας πρί Χριστό φαίνεται ναίει η εποχή πού πρωτόρχαν Όβραίοι να κάτσουν και οικολικώς στην Αθήνα. Βρεθήκανε και τρεις τάφοι από δαύτους, κοιμητήρια όπως λέν οι έπιγραφές, και δυό είναι με την έφτάφωτη λυχνάρια πού ίσως είχε γίνει τό άσβυστο σύμβολο του έθνους ύστερα από τό ξεθεμέλιωμα της Γερουσαλήμ τή βρίσκουμε στη θριαμβευτική άψίδα του Τίτου, στη Ρώμη, πρώτη φορά με μία χρονολογία.

Απ' όσα είπαμε βγαίνει τό συμπέρασμα πως οι Όβραίοι ζούσαν ήσυχοι κι αγαπημένοι με τους Αθηναίους, με αυτό όμως δεν ένοούμε πως και δε τσακώνονται καμμιά φορά. Καθώς είναι φυσικό άνάμεσα σ' ανθρώπους από δυό ουλές διαφορετικές, κάποτε ασκώνονταν καυγάς και κάθε μέρος ήθελε οικολικά και δίχως φαρμάκι να δείξει πως έχει περισσότερες χάρες από τό άλλο και πως στέκεται ένα δυό σκαλιά πειό άψηλά, στη γνώση και την έξυπνάδα. Στά άνέγδοτα πού τυπώνουμε σήμερα έχουμε τον αντίπαλο από τέτοια μαλώματα, και έπιπδή είναι μεταφρασμένα από ένα βιβλίο έβραϊόφτιαστο, ένοείται πού δεν ακούμε παρά μία φωνή. Δεν ξέρω αν και στην ελληνική οικολογία της εποχής είναι καμμιά έλπίδα να βρεθί μία μέρα τό λάλημα της άλλης καμπάνας. Θάταν πολύ νόστιμο. Ο καυγάς του Φλάβιου με τον Απίωνα και άλλα συγγράμματα κατοπινά γγίζουν ψηλότερα ζητήματα και δε μάς μπάζουν στην καθημερινή ζωή του λαού όπως οι ιστορίτσες πού θα δείτε στρωμένες έδω πέρα.

Τό βιβλίο όπου τές έχει μαζεμένες λογείται Μεδράς, μία λέξη πού δε θυμάμαι αν έλαβα ποτέ άφορμή να τήνε γράψω για τον ελληνικό τύπο θα τή βρείτε όμως στη μετάφραση πού έκαμε ο Σωτηριάδης της Ιστορίας της Βυζαντινής οικολογίας του Krumbacher, μόνο πού ο δικός μας γελάστηκε με τό άσερνικό άρθρο του γερμανικού (Der Meidras-ell) και μάς τον έφτικσε συγγραφέα. Τό βιβλίο πού λέω έρχεται στη χρονολογική σειρά λίγο πρίν και λίγο έπειτα από τό Ταλμούδ, πού τό άπόσωσαν

κατά τά 500 στον καιρό του Ίουστινιανού άπάνου κάτου. Δε δίνω άρισμένη χρονολογία γιατί αυτό τό Μεδράς όπως τό βρέπουμε σήμερα δεν είναι μονόκομμα παρά συρραμμένο μαζί από δυό ή τρία μέρη.

Από τά λόγια αυτό τό Μεδράς όπου είπα θα καταλάβετε πού βρίσκονται κι άλλα μαζέματα με τό ίδιο όνομα. Και έτσι είναι από τά πάντε βιβλία του Νόμου τό καθένα έχει δικό του Μεδράς, και όμοια θα πούμε για όλα περίπου τά άλλα μέρη της Γραφής πού έχουν ή τό ίδιο ή κάτι ανάλογο. Μεδράς θα πει «σκάλισμα» και σαν πρωτοακούστηκε η λέξη στα σχολεία της Παλαιστίνης ένοούσαν τον άγωνα όπου γίνονταν να βρίσκουν σε κάθε λόγο ή φράση της Γραφής όχι τό νόημά τους τό φυσικό παρά κάτι καινούριο και διαφορετικό πού να ταίριαζε ή με τές φιλοσοφικές ιδέες της εποχής ή με τά πλάσματα της φαντασίας. Η ιδέα τους ήταν πού η Παλιά Διαθήκη τάχει όλα μέσα της, και κάθε τι σωστό και ίσιο πού μπορούσε να στοχαστεί ο νοός του ανθρώπου για ναίει πέραση και να τό παραδεχτούν όλοι έπρεπε να βρεί ένα άποκομμένο τού γράμμα της Γραφής. Όποιος διαβάζει με προσοχή τά Βαγγέλια θα δει κι εκεί μέρη πού σε Μεδράς μοιάζουν.

Έτσι λοιπόν μορφώθηκε αυτό τό σύστημα Έρμηνείας, πού κάποτε είναι μέτρα και σύντομη τελειώνοντας με δυό ή τρεις γραμμές, κάποτε όμως άπλώνει και παίρνοντας ένν σωρό καταβατά, μπαζει μέσα όσο ύλικό βρίσκει άπάνου σ' ένα θέμα. Τά δώδεκα άνέγδοτα πού θα διαβάσετε έδω είναι μονάχα μέρος από αυτά πού ζηγών τό ζήτημα γιατί στο πρώτο έδάφιο από τους Θρήνους έπειτα από τά λόγια «Μεγάλη άνάμεσα στα έθνη» ο μοιρολόγος λέει για τή Γερουσαλήμ πως ήταν και «Πριγκήπισσα στας πολιτείες» ά να μη έσωνε τό πρώτο. Με τές ιστορίτσες του λοιπόν τό Μεδράς πασιζει να άποδείξει πού δεν είναι δευτερολογία περιττή, μόνο έχει σκοπό να φανερώσει πως ο λαός της Γερουσαλήμ άπερνούσε στο λογισμό όλους τους λαούς της οίκουμένης, και τους Αθηναίους ακόμα τους τετραπέρατους.

Έτούτο τό μέρος του βιβλίου φαίνεται να γράφτηκε στον τρίτο αιώνα μετά Χριστό. Δε βρίσκεις μέσα σ' αυτό κανένα χνάρι χριστιανισμού, και οι Αθηναίοι όπου αναφέρει είναι έθνικοί, είδωλολάτρες ά να λέγαμε. Θα πιστέψετε φυσικά πού μετάφρασα από τά έβραϊκά, κι όμως έχετε λάθος. Έτούτα τα κομμάτια, καθώς πολλά άλλα και τά περισσότερα στο Ταλμούδ είναι γραμμένα άραμείικα, άλλη γλώσσα σημιατική πού όχι σωστά διόλου την έλεγαν μία φορά και χαλδείικη (Διές παρ' άπάνου εκεί πού άναφέρνω τό Φίλιωνα). Σε τούτη τή γλώσσα άρχισαν να γράφουν οι έβραίοι έπειτα από τον πρώτο χαλασμό της Γερουσαλήμ τον καιρό πού τους ξεπείτωσαν και τους πήραν στη Βαβυλωνία, έξι αιώνες πρί Χριστό. Γελιούνται όμως και οι σπουδαιότεροι σοφοί της Γερμανίας και της Αγγλίας πιστεύοντας πως τά έβραϊκά έπαψαν να είναι η γλώσσα του έθνους και πως όλοι από τότες δε μιλούσαν παρά άραμείικα. Σε λιγώτερο από βδομήντα χρόνια πού έμειναν οι έβραίοι αίχμάλωτοι δε μπορούσαν να χάσουν την προγονική τους μιλιά: όσα μέρη του Ταλμούδ είναι γραμμένα έβραϊκά μάς παρουσιάζουν καινούριους τύπους και σύνταξη νιόπλαστη πού δεν μπορούσαν να ξεμυτίσουν παρά σε μίαν έποχή πού η γλώσσα ήταν ακόμα στον άνθό της. Σκάνω από τά γέλια κάθε φορά πού διαβάζω πως τά έβραϊκά δέκα αιώνων, πάντε πρίν και πάντε μετά Χριστό, ήταν γραμματικά γυμνάσματα πούχαναν οι συγγραφιάδες: εκείνοι

πούχουν τέτοια ιδέα έπρεπε να μάς δείξουν πως και αυτοί σε γράφουν λατινικά για να φανερώσουν πολυμάθεια φικάνουν όχι μονάχα λέξεις καινούργιες—πράμα πού δεν κάνουν ποτέ τους—μόνε και καλούπια διαφορετικά και πλεξίματα άγνωστα στον Κικέρωνα ή στον Όβίδιο. Τό σφάλμα είναι γενικό, και είναι πρώτη φορά πού γράφω έτσι παλληκαρσία τή γνώμη μου όντας βέβαιος πού τό μανταρινάτο της έπιστήμης, άνίσως και δε με κηρύξει αίριτικό, θα μουδιάσει στα λόγια μου. Μά δεν ένοώ να πάρω όλο τό «Νουμά» με τούτο τό ζήτημα, γιατί άκούω τον κ. Ταγκόπουλο πού βάζει φωνές και λέει πως στον τόπο μας οι έβραϊκές σπουδές δεν έφτασαν άκόμα σε τέτοια ύψη ώστε να θέλει ο κόσμος να άκούει ψιλολογήματα για ύποθέσεις πού μπορεί κάλλας να μη τις ώνειρέφτηκε ποτέ του. Και δεν πιστεύω ναίει άδικο ο διευθυντής μας θα μ' άφίσει όμως να πώ μονάχα πως άραμείικα έγραψαν μερικοί στην Παλαιστίνη για έπίδειξη και μεγαλωσιά, όπως ο Μάρκος Αύρήλιος και άλλοι έγραψαν ελληνικά στη Ρώμη τά μιλούσαν ακόμα οι γραμματισμένοι: σε όσες κουθέντες δεν ήταν για τον κοσμάκη, πούχε χρέος να τους άκούει χάσκοντας και καμαρώνοντας τή σοφία τους. Πώς ο Χριστός, κάποτες κι όχι πάντα, μιλούσε άραμείικα με τους άποστόλους κανείς δε θα τό βρεί παράξενο όμως τό «Ηλεί Ηλεί λεμά σαδαχθανεί» δεν είναι σ' όλα γενικώς τά χειρόγραφα και μερικά έχουν «άζαθθανεί» πού είναι έβραϊκό φυσικό.

Η μόδα βάσταζε κάμποσους αιώνες, μά ύστερα έπεσε, τά άραμείικα λησμονηθήκανε, εκεί πού δεν έπαψαν ποτέ ίσια με τις ήμέρες μας να γράφουν έβραϊκά βιβλία.

Στην άραμείικη γλώσσα συνήθιζαν να ξεφράζονται με συντομία, αλλά και με δύναμη όμοια του λακωνισμού. Προχτές διάδασα άραμείικη μετάφραση του αίσώπειου μύθου του τέττιγα από ένα χειρόγραφο των τόπων μας πού τώρα βρίσκεται στην Πάρμα, και την εύρηκα πειό σύντομη του ελληνικού και πολύ χαριτωμένη. Σύντομες είναι και όλες οι ιστορίτσες μας, σε μερικές όμως έπλάτενα κάπου κάπου τή φράση για να ρίξω λίγο φως και χρώμα. Τό κείμενο όπως τό παρλάσαμε είναι σε κακή κατάσταση—πάλι γιατί δεν τό νοιώθαν εκείνοι πού έγραψαν—και ίσια με τώρα όλες οι προσπάθειες της κριτικής δεν μπόρεσαν να τό ξεκαθαρίσουν όσο πρέπει: κάποιος άλλος έκαμα κι' εγώ, και δίχως να μπώ σε πολυλογίες πού δε χωράν έδω πέρα τό αναφέρνω μονάχα για καινούς πού ίσως λάχει και παρατηρήσουν πού τό μετάφρασμα μου δεν ταιριάζει με τό πρωτότυπο. Μερικά από αυτά τά άνέγδοτα βρίσκονται και σε άραβικά, ιταλικά και γαλλικά βιβλία, η χρονολογία όμως άποδείχνει πως είναι παρμένα από τό Μεδράς.

Και τώρα θα σας άφίσω με την καινούρια γνωριμία.

A

Ένας από τή Γερουσαλήμ πήγε στην Αθήνα. Μπήκε σ' ένα μαγαζι γιομάτο κόσμο ποδρωγαν κ' έπιναν. Έκατσε και όρσοίστηκε κι αυτός. Σά βρέθηκε μόνος με τον ξενοδόχο τον παρακάλεσε να τον άφίση να πλαγιάσει εκεί. Μά κείνος τούπε με πονηριά: Ξέρεις, έχουμε ένα σύστημα σε τούτον τον τόπο, να μη βαστάμε κανένα μονσαφιόη ά δεν κάμει πρώτα τρία πηδήματα.

— Καλά, ότι θέλεις κάνω, μα δείξέ μου πρώτα πως γίνεται αυτό πού λές.

Και ο ξενοδόχος γελώντας με την άμάθειά του

σαλτέργει μιὰ και βρίσκειται στή μέση του μαγαζιού, με τή δεύτερη φτάνει στην πόρτα, και με τὸ τρίτο σαλιτιδι νάτονε δξω σὸ δρόμο. Τότες ἀσκώνεται δπου λὲς ὁ καλὸς σου ξένος, τοῦ κίλει τήν πόρτα κατάμουτρα και τοῦ λέει.

— "Ἦθελες νὰ μοῦ τήν κίμεις, και πιάστηκες μιὰ χαρά.

B

Μιὰ φθῶρὰ πῆγε ἕνας ἀπὸ τήν Ἀθήνα στή Γερουσαλήμ. Βρίσκει ἕνα ἀγοράκι τόσο μικρό, τοῦ δίνει λίγα λεφτά και τοῦ λέει.

— Σῦρε ἀγοράσέ μας οὐμα και σταφύλια.

— Στή στιγμή, και καλὰ τύπες «Ἀγοράσέ μας», ἐσὺ βάζεις τὸν παρὰ κ' ἐγὼ τὸν κόπο μου.

Σὰ γύρισε τοῦ λέει ὁ ξένος:

— Τώρα μοίρασε τὰ, παιδί μου.

Ὁ μαργιόλιος διαλέει γιὰ τὸν ἑαυτό του ὄλα τὰ πρόσταχα, και ὄσα εἶταν τῆς προκοπῆς τὰ βάζει μπροστά σὸν Ἀθηναῖο· τοῦτος συλλογιέται: "Ἐχουν δίκιο ὄσον λένε πὼς τὰ παιδιὰ τῆς Γερουσαλήμ εἶναι φρόνιμα· τὸ ἀιστάνεται πὼς ὁ παρὰς εἶναι ξένος και φέρθηκε με τάζη. Μὰ τὸ παιδί πετάχτηκε μεμιῶς και τοῦτε:

— "Ἄσε νὰ δίζουμε κλήρους, και ἂν πάρω ἐγὼ τὸ ὄνομά σου, μοῦ δίνεις τὸ μερικὸ πὸν σοῦδωκα. Τὸ παιχίδι ἔγινε, και ὁ ξένος τὰ κατάφερε νὰ κερδίση τὸ μικροῦδάκι.

Γ

Ἐτυχε νὰ πάει ἕνας Ἀθηναῖος στή Γερουσαλήμ. Μιὰ μέρα θέλοντας νὰ πειράξει ἕνα παιδί τοῦ δίνει λίγα μονόλεφτα με τήν παραγγολή νὰ τοῦ ἀγοράσει προῖμα πὸν νὰ μπορέσει νὰ φάει, νὰ χορτάσει και νὰ τοῦ περσέψει ἀκόμα και κἀτι γιὰ νὰ πάρει στή σιράτα του. Πῖνε τὸ παιδί και τοῦ φέρνει ὄλατι.

— Κατεργάρι, ὄλατι σοῦ γόρεμα νὰ μοῦ πάρεις;

— Καὶ δὲ μοῦλεις νὰ σοῦ ἀγοράσω γιὰ νὰ φῶς, νὰ χορτάσεις και νὰ σοῦ περσέψει κίλλας γιὰ τὴ σιράτου θὰ πῆς; Σ' ἐδοῦλεμα, ἀφέντη.

Δ

Ἄλλος Ἀθηναῖος μιὰ βολὰ σ' ἕνα δρόμο τῆς Γερουσαλήμ βρίσκει ἕνα γουδί σπασμένο. Ἀσκώνει τὰ τσακίσματα και τὰ πηγαίνει σ' ἕνα ἄφαιτῶδικο.

— Νὰ σὲ χαρῶ, λέει τοῦ μαστόρου, ὄριγε μου αὐτὰ τὰ κομάτια.

Ὁ ὄφαιτης δὲν τα χάνει, μόνε μαζεύει μιὰ φουχία χῶμα και τοῦ λέει:

— Φτιάσε μου, νὰ μοῦ ζήσεις, λίγες κλωστίτσες.

E

Ἄλλος πάλι ἀναμῶνει ἕνα παιδί και τοῦ δίνει λεφτά γιὰ νὰ τοῦ φωνίσει ἀγὰ και τυριά. Στὸ γυρισμό του τὸν ἐρωτᾷ ὁ Ἀθηναῖος:

— Ποιὸ τυρί εἶναι ἀπὸ ἄσπρη γίδα και ποιὸ ἀπὸ μαύρη;

Μὰ τὸ παιδί δείχνοντας τ' ἀγὰ τοῦ λέει:

— Καὶ δὲ μοῦ κάνεις τὴ χάρη, ἐσὺ πὸν εἶσαι γέρος ἄνθρωπος, νὰ μοῦ πῆς ποιὰ εἶναι τῆς ἄσπρης κόντας γέννημα και ποιὰ τῆς μαύρης;

ΣΤ

Ἐνας Ἀθηναῖος πὸν φαίνεται τῆρεσαν ὄ φουκὲς ἐπιστῆμες ζυγώνει ἕναν παπᾶ ἀπὸ τὸ Ὀβροῦκο Μεγαλοκλήσο. τῆς Γερουσαλήμ και τόνε ὄρωτᾷ:

— Ἐνα φῶρτωμα ξύλα πόσο καπνὸ ἀναδίνει;

Κι ὁ παπᾶς ἐντὸς τοῦ ἀποκρίνεται:

— Ἄν εἶναι ξερὰ τὰ ξύλα, ὄλα καπνὸς γένονται ἂν τύχει ὄμως κ' εἶναι χλωρὰ, τότε, ἔχει, ἕνα τρίτο καπνὸ, ἕνα τρίτο σιᾶχη και τ' ἄλλο τὸ τρώει ἡ φωτιά.

Τὸ βιβλίε λέει πὼς ὁ παπᾶς εἶχε κάμει τήν παραιήρηση σὸ θυσιαστήρι.

Z

Κάποια Ὀβροῦπουλια στή Γερουσαλήμ ἔκαμαν ἕναν Ἀθηναῖο και ἔγινε ὄξιλι. Μπήκε σ' ἕνα σχολεῖο τήν ὄρα πὸνδευε ὁ δάσκαλος. Ἀρχινᾷ νὰ τοῦς προβάλλει ζητήματα κ' ἐκεῖνα ἀπαντοῦσαν. Ἐπειτα ἀπὸ λίγο τοῦ λέει: Ἄσε νὰ κάμουμε μιὰ συμφωνία, νὰ ρωτᾶμε με τὴ σειρά, μιὰ φορὰ ἡ ἀφεντιά σου και τήν ἄλλη ἐμεῖς, κ' ὄποιος δὲν ἀπαντᾷ νὰ χάσει τὰ σκουτιὰ του.

— Δέχομαι.

— Ρῶτα ἐσὺ πρῶτα, τοῦ λέει, πὸν εἶσαι γέρος.

— Ὄχι δά, ἀρχωῆστε ἐσεῖς πὸν εἴσατε ντόπιοι.

— Καλὰ, ξήγα μας αὐτό: Στους ἐννιά βγαίνει, μπαίνει σὶς ὄχτῶ, δὺ κερῶν, ἕνας πίνει κ' εἰκοτέσσεροι σερβίρουν.

Ζαῖλιστηκε ὁ κερῶρος και δὲν ἤξερε τί νὰ πει. Ἐτοι λοιπὸν τοῦ πῆραν τὰ σκουτιὰ του. Μὰ ὁ περσιγητής, πὸν φουκὰ δὲν πορπατοῦσε με τὸ δισάκι σὸν νῶμο, ἀνεβαίνει σὸν σπῖτι τοῦ δασκάλου, και κόκκινος ἀπὸ ντροπὴ και σῶση λέει:

— Μὰ τί κακοῆθεια δέρονει τὰ παιδιὰ σὲ τοῦτον τὸν τόπο πὸν ἔρχεται ξένος ἄνθρωπος και τοῦ πέρνουν τὰ ρούχα πὸν βαστάει ἀπάνω του;

Ὁ δάσκαλος πὸν κατάλαβε τί ἔτρεχε βαστάει τὰ γέλια και τόνε ὄρωτᾷ:

— Μὴ σοῦπαν κανένα ζήτημα και δὲν μπόρεσες ν' ἀπαντήσεις;

— Τὸ βρήκες.

— Καὶ τί εἶταν τὸ ζήτημα;

— Ἐτσι και ἔτσι μοῦ εἶπαν, ἀναμπουμποῦλα τρομερή.

— Ἐλα νὰ σ' ἐξηγήσω ἐγὼ, και τὰ σῶνεται με τὰ παιδιὰ. Ἐννιά μῆνες περῶν ὄς νὰ λεφτερωθῆ ἡ μάνα, σὶς ὄχτῶ μέρες μπαίνει τὸ παιδί στή διαθήκη τοῦ Ἀβραάμ, κερῶν δὺ πὸν εἶναι τὰ βυζιά και ἕνα εἶναι τὸ μαρὸ πὸν πίνει μῆνες εἰκοτέσσερους, ὄσο βαστάει τὸ βύζαγμα.

Τρέχει σᾶν πουλι και φέρνει τήν ἀπάντηση σὸ μαθηταροῦδια. Φανῆκανε γενναῖο και τοῦδωκαν νὰ σκεπάσει τὴ γόδμια του. Μὰ μιὰ φωνὴ ἀκούστηκε σᾶ νᾶβγαυε ἀπὸ τοῦ Σαμῶν τὸ στόμα:

— Νὰ σοῦλεπε ἡ ἀγείαδα μας και θὰ βλέπαμε πὼς ὄργωνες τὸ χωράφι.

H

Ἄλλος Ἀθηναῖος, πὸν κατέβηκε στή Γερουσαλήμ, τριᾶμιον χρόνια πάσισε νὰ καταλάβει τὸν τόπο, και προκοπὴ δὲν εἶδε. Ἀποφᾶσισε νὰ φύγει, μὰ θέλησε πρῶτα νὰ ἀγοράση ἕνα σκλάβο. Συμφώνησαν τὸ παζάρι, πλέρωσε και τότες μονάχα παρατήρησε πὼς ὁ σκλάβος ἔβλεπε ἀπὸ ἕνα μόνο μάτι. Ἀρχινᾷ τίς φωνὲς και παραπονιέται.

— Ἐκαμες δουλειὰ ἐξᾶρτη, τοῦ λέει ὁ πωλητής, εἶναι ξυπνότατος ὁ σκλάβος πὸν πῆρες και βλέπει τόσα μίλλια ὄλαργα πὸν δὲ μπορεῖ κανεῖς νὰ τὸ πιστέψει.

Ὅτι βγήκαν σὸν ἔξωρο,

— Κάμε γλήγορα, λέει ὁ σκλάβος, ἀνισωστάς και θέλεις νὰ φτιάσουμε τὴ συντροφιὰ.

— Καὶ τί, συντροφιὰ ἔχει μπροστά μας;

— Ναι, σοῦ λέω, και εἶναι μιὰ καμήλα μονόμμη, με δὺ ρονᾶ στήν κοιλιά, φορτωμένη δὺ ὄσκια, με κροσὶ τῶνα και τᾶλλο με ξειδι, εἶναι τέσσερα μίλλια μακρὸ ἀπὸ δῶ κι ὁ ἀγωγιότης εἶναι ἀπὸ τοῦς δικούς σας, ἔθνικός.

— Βρὲ γέννημα τῆς σκληροῦβερκης φυλῆς, πὼς τὸ ξέρεις πὼς ἡ καμήλα βλέπει ἀπὸ ἕνα μάτι;

— Ἐῶκολο, εἶδα σὸν δρόμο ἀπὸ τὴ μιὰ μερὸν τὸ χορτάρι εἶναι φαγωμένο και πάει, ἀπὸ τήν ἄλλη ἔμεινε ἀνέγγυο, ἐπειδὴ τὸ ζωντανὸ δὲν τὸ εἶδε.

— Ἄς εἶναι ἄμ' τὰ δὺ ρονᾶ πὼς τὰ φαντάστηκες;

— Παρατήρησα πίσω πέρα ὄπου εἶταν πλαγιασμένη και ἄφισε τὰ σημάδια.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ ΤΟΥ «ΝΟΥΜΑ»

ΓΙΑΝΝΗ Α. ΚΑΜΠΥΣΗ

ΟΙ ΛΕΚΑΠΗΝΟΙ

Ὁ Κωσταντῖνος. Ὄχι, θεῖε. Δὲν ἔλαβα τήν τιμὴ νὰ γνωρίσω ἀκόμα τήν κ. Φαντασμένου και χαίρω πὸν ἐγνωρίστηκε με τήν οἰκογένεια τῆς κ. Μηλιώτη, γιατί ἔτσι γλήγορα θὰ τὴ γνωρίσουμε κέμεῖς· δὲν ξέρω πὼς διατυπώνεις τίς ιδέες τῆς; ἄλλὰ ὄι ιδέες αὐτές συζητοῦνται πλέον σοβαρότατα και τὸ γυναικεῖο ζήτημα εἶναι πάντα στήν ἡμερησία διάταξη.

Ὁ Συνταγματάρχης (δυνατότερα), Ἐνόμιες, φαίνεται, πὼς εἶσαι ἀπὸ τὸρα στή βουλή και μιλεῖς ἔτσι. Ἄσπρη τήν παλιοκουδέντα τὸρα και σοῦ εὔχομαι μονάχα νὰ μὴν πιᾶσει φιλίε με τὴ γυναῖκα σου ἡ κυρία αὐτή, γιατί με τὰ μυαλὰ πὸν ἔχεις ἐσὺ, φοβᾶμαι πὼς μπορεῖς νὰ παραδῶσεις τὴ γυναῖκα σου νὰ γένει τέλειο ὄργανὸ τῆς.

*) Ἡ ἀρχὴ του σὸ 117 φύλλο τοῦ «Νουμά».

Ἡ Ἐλένη. Μί, θεῖε, πὼς εἶσαι ἄξαφνα παρουσιάστηκε αὐτή;

Ὁ Συνταγματάρχης. Ἰδέα δὲν ἔχω, Ἐλένη μου.

Ὁ Κωσταντῖνος. Ζοῦσε στήν Πόλη και τὸρα ἤρθε ἐδῶ. Εἶναι γυναῖκα μεγάλης ἐνεργείας. Στὴ Πόλη ἔκαμε με τὴ ἐπιμονὴ τῆς «Κυριακὸν Σχολεῖον» γιὰ τὰ φτωχὰ κορίτσια· οἰκονομικὸν συστίειον γιὰ τοῦς ἀπόρους· «Σύλλογον πρὸς ἐξίσωσιν τῶν δὺο φύλων» ὄπου ὄλες ὄι κυρίες τῆς Ἀριστοκρατίας τῆς Πόλης εἶναι μέλη.

Ὁ Συνταγματάρχης. (με θυμὸ). Εἶμαι λοιπὸν κουτὸς και δὲν καταλαβαίνω ἐγὼ; Σοῦ λένε πὼς δὲν εἴξερε τί ἔλεγε. Τί ἔκαμε στήν Πόλη και τί σκοπεῖς νὰ κάμεις στήν Ἀθήνα, οὔτε θέλω νὰ ξέρω. Τί ἀκουσα λέω, κατάλαβες; Δὲ μοῦ λὲς ἐσὺ; Νομίζεις πὼς ἡ γυναῖκα σου εἶναι σκλάβο σου ἡ σκλάβο τοῦ Μίμη; (Στὴν Ἐλένη). Τὸ πιστεύεις ἐσὺ; (Ἡ Ἐλένη χαμογελάει). Ἐ, λοιπὸν, τέτια ἔλεγε. «Ὁι γυναῖκες εἶνε σκλάβες τῶν ἀντρῶν τους και περισσότερο τῶν παιδιῶν τους, πρῆπει πλέον νὰ ἐλσυτερωθοῦν· πρῆπει τέλος νὰ ἐξισωθοῦν με τοῦς ἀφεντάδες τους· κὶ αὐτὸ θὰν τὸ κατορθώσουν τέλος μὲν τήν ἔνωσή τους και τήν ἐπιμονὴ τους». Κατάλαβες, κύρ δημοσιολόγε Λεκαπηνέ; Ἐ, τίς κατάλαβες αὐτές τίς ιδέες τίς fin de siècle;

Ὁ Κωσταντῖνος. Καλὴ, μὰ κὶ αὐτὸ δὲν ἐμποδίζει...

Ὁ Συνταγματάρχης. (διακόδοντας). Δὲ θέλω πλέον νῆκούσω τίποτις...

Ὁ Κωσταντῖνος. Θὰ μποροῦσα νὰν τῆς δικαιολογήσω ὄλες τίς ὄπερβολές, πὸν εἶσαι νομίζετε...

Ὁ Συνταγματάρχης. Φαίνεται θέλεις νὰ φύγω. Σοῦ λένε δὲν θέλω ἄλλη κουδέντα γι' αὐτή.

Ἡ Ἐλένη. Καλὴ θεῖε, νὰ φύγετε; τί λέτε; Δὲν σᾶς ἀφίνουμε πλέον. Θὰ μείνετε και τὸ μεσημέρι ἐδῶ και θὰ φᾶμε μαζί...

Ὁ Συνταγματάρχης. Αὐτὸ θὰν τὸ ἰδοῦμε. (στὸν Κωσταντῖνο) Δὲν ἔνοεῖς, πὼς δὲν ἤρθε ἄπλως και καλὰ καθοῦμενα; Εἶχα νὰ σοῦ μιλήσω γιὰ κἀτι πλέον ἐνδιαφέροντα.

Ὁ Κωσταντῖνος (με γέλοιο). Ἀπορῶ, πὼς νομίζετε πὼς ἤθελα νὰ σᾶς ἀντιμιλήσω. Ὅριστε, δὲν ξαναμιλοῦμε πλέον γι' αὐτὴ τὴ κυρία.

Ὁ Συνταγματάρχης. Συνῆρθε τέλος...

Ὁ Κωσταντῖνος. Τί θὰ μοῦ εἰπείτε;

Ὁ Συνταγματάρχης. Ἐχομε καιρὸ... (σὲ λίγο) γιατί νᾶργει κανεῖς; (Στὴν Ἐλένη) Δὲν θὰ μᾶς παρεξηγήσει ἡ Ἐλένη ἂν θελήσουμε νὰ μείνουμε μόναι;

Ὁ Κωσταντῖνος. Φυσικὰ ὄχι, ἂν θελήσετε κ' ἐσεῖς νὰ φᾶτε μαζί μας τὸ μεσημέρι.

Ἡ Ἐλένη (με γέλοιο). Μάλιστα! μάλιστα!

Ὁ Συνταγματάρχης. Καλὴ λοιπὸν, θὰ φάγω μαζί σας.

Ἡ Ἐλένη. Ὄρα:κ (φεύγει.)

— Και τί σ' έκαμε νά πιστέψεις πώς είναι φορτωμένη δυό άσπρά τόνια με κρασί και με ξίδι τάλλο ;

— Κι αυτό πολύ δύσκολο δέν είναι· οι στάλες του κρασιού που πέσαν χάμου από τό ένα τις ρούφηξε δλότεια ή γής, και του ξιδιού έμεινε ό άφροδ άπάνου στο χόμα.

— "Αμ πώς ό άγωγάτης όβριός δέν είναι, από που τό κατάλαβες ;

— Γιατί, με συμπάθειο, έκαμε τό νερό του στη μέση του δρόμου, κ' οι 'Οβροίτοι πάνε πάντα σέ μιάν άκρη γι' αυτή την άπρέπεια.

— Καλά, και την άπόσταση τη μέτρησες ;

— "Όταν πορπατεί ή καμήλα, βλέπεις, άφέντη μου, τά χνάρια του ποδαριού της ως τέσσερα μίλλια μονάχα, και ποτέ περισσότερο.

Θ.

"Ένας 'Αθηναίος πούχε κάτσει κάμποσο καιρό στη Γερουσαλήμ κέφι τ'όβαλε όλο νά κατηγοράει την κοινωνία του τόπου. 'Ακούστηκε αυτό στη Γερουσαλήμ, και έλεγον όλοι,

— Νά βρίσκονταν κανείς νά μās τόν ξαναφέρει πίσω.

Πρόβαλε ένας και είπε·

— "Εγώ θα σās τότε φέρω και με ξουρισμένο κεφάλι.

Πήγε λοιπόν από την Γερουσαλήμ στην 'Αθήνα, και εκείνος τότε εφίλοξένησε. Τό πουρνό βγήκαν νά σερίανίσουν. Τού σκάει τό σαντάλι και μπαίνουν σ'ένα τσαγγάριο.

— Πάρε, λέει ό 'Οβριός, τρεις δραχμές και σιάσε μου τό αυτό.

Την ήλλη μέρα βγαίνουν πάλι και του σκάει τάλλο τό σαντάλι. Βγάξει λοιπόν πάλι τρεις δραχμές και παρακαλεί τό φίλο του νά τό πάει στο μάστορα νά τό φτιάσει. Και ό 'Αθηναίος ρωτάει·

— Φαίνεται πώς είνε άκριβά τά σαντάλια στα μέρη σας ;

— Ναι, του λέει, πολύ άκριβά.

— Σάν πόσο τά πλερώνετε ;

— Και έννιά δραχμές και δέκα, και ποτέ δέν τήχουμε φτηνότερα από όχτώ και έφτά.

— "Αν έρθω λοιπόν στη χώρα σας με τέτοια προαίτια θα ζήν πουλιά ;

— "Ακούς εκεί ; πρόσεξε μονάχα σάν είσαι αυτού νά μη μπεις στην πολιτεία δίχως νά μου μνησείς πρώτα.

Μάζωξε, που λές, λεφτά, άγόρασε σαντάλια, κι όμπρός τό κούνησε για τη Γερουσαλήμ. Στο φτάσι-

μό του σταματάει στην πόρτα της πολιτείας και μνηνάει του φίλου του.

"Ηρθε ό καλός σου και τούπε·

— Ξέρεις τόν καινούριο κανονισμό ; Έξνος με κεφάλι άξούριστο δέν επιτρέπεται νά φέρει μέσα στη χώρα πραγμάτιες νά πουλήσει.

"Εκείνος συλλογίζεται που μεγάλο κακό δέ θάνα νά ξουρίσει τό κεφάλι του, φτάνει νά ξεκάνη τό πρόμα. Γνώση νά μη λείπει, όσο για μαλλιά ξανάρχονται, και με τό παραπάνου.

"Από τό μαρπεριό αυτός στην άγορά. Οι πελάτες μετρημό δέν είχαν. "Ερχεται ένας και ρωτάει.

— Πόσο τά κάνεις τό ζοβγάρι ;

— Δέκα δραχμές.

"Ο άλλος μονδιίζει.

— "Ας είναι έννιά.

— Μά είνε παραπολύ άκριβά.

— "Οχτώ δραχμές είνε τό λιγώτερο.

Και τελειώνει πώς ό άγοραστής, σά νά πουίμε, του βαρεί μα και δυό με τά σαντάλια άπάνου στην κανιλά τη γυαλιστερή και ύστερα τά πετάει μέσα στο πάρο.

Τη ίδια κάνει κι ό δεύτερος κι ό τρίτος κι όλοι οι άλλοι συνωμότες.

Δέ μπορούσε πιά και πήγε νά ιδεί τόν προδότη που τόν όρμήνευε·

— "Ετοι βρέ ; έτουτό είναι τό σπολλάιτη για όσα καλά σόκμα τόν καιρό που ήσουν στον τόπο μου ;

— Καλά νά πάθεις, άπαντάει ό Γερουσαλήμνός, από δώ'νι όμπρός νά μάθεις νά μην κατηγορής τούς πατριώτες μου.

I.

Κάποιος από τη Γερουσαλήμ πήγε σ'έναν ξένον τόπο, κ' εκεί άρρώστησε για θάνατο. Κράζει τό σηητονοικούρη, του παραδίνει όλο τό βιό πούχε μαζί του και του λέει·

— "Αν έρθει ό γιόνας μου από τη Γερουσαλήμ και δείξει τρεις ξυπνάδες, δός του το, μα δίχως αυτό μη του δώσεις τίποτες.

Πετάχτηκε στα ούράνια κι αναπύχτηκε ή ψυχή του. "Εγινε συμφωνία των έντόπιων άνάμεσά τους, αν έρχονταν ό ξένος, κανείς νά μην του δείξει τό σπίτι. "Επειτα από μέρες νά σου πού φτάνει τό παιδί, και στην πόρτα της πολιτείας βλέπει ένα χωριάτη φορτωμένο ξύλα.

— Για πούλημα; του λέει.

— Μάλιστα.

— Καλά, πάρε όσο άξίζουν και φέρ' τα στο σπίτι του τάδε.

Περπατούσε ό χωριάτης, και ό Γερουσαλήμνός πίσω του ως που φτάσανε στο σπίτι. "Ο χωριάτης χτυπάει και λέει·

— "Αφέντη, έλα νά πάρεις αυτό τό φόρτωμα ξύλα.

— Και σούπα εγώ νά μου φέρετε ξύλα ;

— Κοίτα τό άρχοντόπουλο που είνε πίσω μου, αυτός τά πλέρωσε για νά σου τά φέρω έσένα.

Εύτς του άνοιξε και τόν έμπασε.

— Πούς είσαι ;

— Είμαι, καλέ, γιός αύτουνού του ανθρώπου που πέθανε σπίτι σου

"Ετοι τούπε νά κάτσει νά φάνε μαζί.

Κι έχουμε μία.

"Ο νοικοκύρης είχε δυό άγόρια και δυό κοπέλλες. Στο πρόγευμα έβαλαν μπροστά του ένα πιάτο με πέντε πουλιά, και ό νοικοκύρης παρακαλεί τό Γερουσαλήμνιό νά κάμει μερίδες.

— Δέν είναι δουλειά δική μου, λέει εκείνος.

— Μά τό θέλω εγώ νά μās κάμεις μερίδες.

"Αρχισε τολιτόν και πρόσφερε ένα πουλί στο νοικοκύρη και τη γυναίκα του μαζί, πήρε ένα άλλο πουλί και τό πρόσφερε σ' άγόρια, τό τρίτο τ'όδωκε των κοριτσιών και τό ζευγάρι πούμεινε τ'όβαλε μπροστά του.

Φάγατε και λόγο δέν είχαν.

"Εχουμε δυό.

Βράδυνασε και ξανακάθισαν στο τραπέζι για δείπνο... "Ετούτη τη φορά είχαν νά μοιράσουν μιá κόττα παχουλή και τριφερόσαρκη. "Υστερα από τά μαθημένα Κόψε, Μά δέ μου πρέπει, Μά εγώ τό θέλω, πήρε ό μουσαφίρης τό μαχαίρι και σεβρίσθησε του άντρος, τό κεφάλι της κόττας, της νοικοκυράς, την κοιλιά, στο κάθε παλληκάρι από ένα μερι, τις φτερούγες στα δυό κορίτσια και για τόν εαυτό του βίασταξε τό άποδέλοιπο, όλο τό κορμί.

Τότες ό νοικοκύρης καμώνεται πώς χάνει την άπομονή και του λέει·

— Με τέτοιο εγωισμό τά πάτε στα μέρη σας ; μοίρασεσ'ε σραβιά την πρώτη φορά και τσάπισα, και τίθρα τά ίδια ξανακάνεις.

Κι ό Γερουσαλήμνός άπολογείται·

— Μά εγώ σου τούπα που δέν είνε δουλειά δική μου. Κι όμως άκουσε και θα δεις πώς τό μοίρασμα μου ύσως κακό δέν είναι. Την πρώτη βολά έφερεσ'ε πέντε πουλιά κι' εγώ έκαμα μ' έσένα με τη γυναίκα κι' ε-

"Ο Συνταγματάρχης. Ξέρεις λοιπόν τί τρέχει; Στο τμήμα έμπασε ό Περδικας έξη καινούργια μέλη. Θα μάς πάει την προεδρεία, θα γένει και μέλος ύσως του συμβουλίου. "Εννοείς λοιπόν.

"Ο Κωσταντίνος (με κάποια έξαψη). Στο στομάχι τόν έχω, θεϊς, αυτόν τόν άνθρωπο. Δέν του άρκει ή θέση του; Καλά είναι νομικός σύμβουλος· τί άνακατώνεται, όλουθε; Θέλει νά δείξει πατριωτισμό τάχα και στο βάθος όλο τό άτομικό του συμφέρο ύπολογίζει. (κουνιώντας τό κεφάλι) Δέν πρέπει νάν τόν άφίσουμε νά επιτύχει.

"Ο Συνταγματάρχης. Γι' αυτό ήρθα γλήγορα εδώ. Πέρασα κι από του Μηλιώτη, όπως σου είπα. "Αποφασίσαμε λοιπόν νά γίνε αυτός πρόεδρος του τμήματος και νά ύποστηρίχτώ εγώ για τό άνώτατο συμβούλιο.

"Ο Κωσταντίνος. "Ο κ. Μηλιώτης;!

"Ο Συνταγματάρχης. Δέν έννοεις τίπο; "Ο κ. Μηλιώτης, βέβαια. Τό βράδι στη συνεδρίαση θα προκαλέσω δίσχο συνδρομή. "Ο Μηλιώτης; δέν χάνει τίποτες νά δώσει ό,τι άλλος δέν μπορεί. "Ο Μηλιώτης θα κάμει και δωρεάν στην εταιρία 5000 δραχμές και θα γράφει στις εφημερίδες. "Ο Μηλιώτης, κύριε, μάλιστα ό Μηλιώτης. Είναι ό μόνος που μπορεί νά πολεμήσει τις φαμφρονίες του νομικού συμβούλου.

"Ο Κωσταντίνος, Δέν αντίλέγω στον πατριωτισμό του κ. Μηλιώτη, άπάναντι· μάλιστα του κ. Περδικα. "Αλλά ό

σκοπός της ένθικης εταιρίας είναι μεγάλος θεϊς. Και για τις φαμφρονίες του Περδικα χρειάζεται σθένό λόγου προπάντων.

"Ο Συνταγματάρχης. Βρέ παιδί μου, καλά κι' ήγια δλα. Μά θα χάσεις εσύ. "Εσύ μπορεί νάξίσεις άπ' όλους περισσότερο, μα δέν τό λογαριάζει ό άλλος έτσι και ούτε τό ξέρει ακόμα. "Εσύ είσαι και παιδί ακόμα. Δέν θα ήθελα εγώ τό καλό σου και με τό παραπάνω; Βλέπω πώς είναι ανάγκη νά μην κερδίσει ό Περδικας και δέν θα κερδίσει αν τόν πολεμήσουμε· ένωμένη ή αντίδραση με τις έλπίζόμενες χρηματικές ποροχές στην εταιρία..

"Ο Κωσταντίνος (με κατεδασμένο πρόσωπο)..

"Ο Συνταγματάρχης. "Επειτα δέν έννοεις πώς πρέπει νά γνωρίσουμε αυτό τό άόρατο συμβούλιο και νάν τό παρακολουθούμε; Φρονείς πώς πάσι δυό Λεκαπνηοί νά προβάλουν άξιώσεις;... "Εσύ φυσικά, ως εκ της ηλικίας σου, αδύνατο νά μπεις στο συμβούλιο. Λοιπόν τί θα γένει; Αυτό που έσκέφτηκα εγώ...

"Ο Κωσταντίνος (κατσουριασμένος). Προητέρα είχαμε σκεφτεί τά πράγματα άλλως.

"Ο Συνταγματάρχης (λίγο θυμωμένος). "Ε καλά λοιπόν. Δέν ήρθανε έννοικά. Τι θέλεις; Οι φιλοδοξίες σου δέν θα επιτύχουν άμέσως. "Εγώ εργάζομαι για τό μέλλον σου όσο ούτε εσύ. "Αφού θα σου παραχωρήσω τη θέση μου στο συνδυασμό στις μέλλουσες εκλογές, παρά που θα έχεις

την ηλικία· δλα για σένα τά κάνω. Τι άλλο θέλεις; "Αν δέν εύχαριστιέσαι, τόσο χειρότερο για σένα...

"Ο Κωσταντίνος. Δέν είπα γι' αυτό. Και σέ σās θα χρωστώ ό τι γένω. "Εγώ τόν πατριωτικό σκοπό της εταιρίας συλλογίζομαι..

"Ο Συνταγματάρχης (με περισσότερο θυμό). Τ' είν' αυτά που λές; Πατριωτικό σκοπό και κολοκούθια. "Ορίστε λοιπόν, κατόρθωσε τη δουλειά σου με τόν πατριωτικό σου σκοπό... (ήσυχώτερα). Τά λόγια είνε καλά νάν τά λέμε, και τά έργα μας πρέπει νάν τά κάνουμε, όπως πρέπει νάν τά κάνουμε.

"Ο Κωσταντίνος (σαν ξέστοχα). Δέν θα πάει τό έθνος ποτέ καλά έτσι.

"Ο Συνταγματάρχης (σηκώνεται όρθός, με ίνάτι). Είσαι κουτός!

"Ο Κωσταντίνος. Γιατί εξάπτεστε;

"Ο Συνταγματάρχης. Γιατί με φέρνεις σέ θέση. Κ' επί τέλους έτσι είναι τά πράγματα, κύριε. "Αν σάρεσει.

"Ο Κωσταντίνος (με σηκωμένο κεφάλι). Δέν άφίνετε ποτέ τόν άλλο νά σās εξηγήσει...

"Ο Συνταγματάρχης. "Εγώ δέν ξέρω από λόγια. Δέν συμφωνώσ'ε λοιπόν; "Ωρα σου καλή. Πέρνω κι' εγώ τό καπέλακι μου και φεύγω... (ψάχνει για τό καπέλο του και τό πέρνει στα χέρια του. "Ο Κωσταντίνος μένει λίγο τιωπηλός. "Ο Συνταγματάρχης ξεκινάει νά φύγει).

να πουλι μιά τριάρα με τὰ δυὸ ἀγόρια κι ἓνα πουλί, δευτέρη τριάρα με τίς δυὸ κοπέλλες κι ἄλλο πουλί καινούρια τριάρα, καὶ τέλος ἐγὼ με τὰ δυὸ στερνά, πάλι τριάρα κάμαμε. Ἔτσι βγήσαν μερίδες ὅμοιες καὶ κανένας δὲ στερέφτηκε. Ἀπόψε πάλι ἔφεραν τὴν κόπτα, κ' ἐγὼ πήρα τὸ κεφάλι καὶ τῶδωσα ἐσένα πὺν εἶσαι τὸ κεφάλι τοῦ σπηιοῦ, ἢ κοιλιά ταίριαζε τῆς νοικοκυράς, γιατί ἀπὸ δαύτηνε τραβᾶν τὰ βλαπάρια τῆς γεννιάς, τὰ μεριά εἶνε ὃ τι πρόβει σὲ παλληκάκια ποὺ εἶνε σὰν σῦλοι τοῦ σπιτιοῦ, καὶ τί καλλίτερο παρὰ φτεροῦγες γιὰ τὰ κορίτσια πὺν ἀναστενάζουν πότε νῶρθε ἢ ὄρα νὰ τὸ βάλουν στὸ φτερό καὶ νὰ σᾶς πὺν Ἔχε γειά; Ἐγὼ με παράβι ἦρθα καὶ με παράβι φεύγω, καὶ τῆς κόπτας τὸ κορμί σωσὸ παράβι εἶναι.

Ὅλοι τὸν ἄκουαν με ἀνοιχτὸ στόμα. Τὰ κορίτσια κοκκίνισαν ὅσο τῶθελε ἡ σιγήθεια, ὃ κύρης ἔγεννε στῆ μάννα μ' ἓνα χαμόγελο εἰρωνικὸ καὶ οἱ λεβέντες καμαρωμένοι τέττοιαν κ' αἰσθάνοντο τοὺς χειρὶς ἀπὸ δῶ χειρὶς ἀπὸ κεῖ, καὶ ποῖος πρότος νὰ καλοτυχίσει τὴ νύφη ποῦθελε λάχει τέτοιο γαμπρό. Μα ὃ μουσαφίρης χαμπαρὶ δὲν ἔπαιρνε, ἐπειδὴ ἡ καρδιά του εἶταν δωσιμένη σὲ μια Σουλταίσσα ἀπ' ἀφῆς πὺν ἄρεσαν σὺν καιρὸ του καὶ τοῦ σοφοῦ Σολομῶντα.

Ἔτσι ἔπειτα ἀπὸ λίγο εἶπε:
— Τώρας ἔχεις τὰ τρία βεβαιωτικά πὺν πρόσμενες ἀπὸ μένα· δὸς μου λοιπὸν τὸ βιὸ π' ἄφισε στὰ χέρια σου ὃ πατέρα μου. Κ' ἐκεῖνος τοῦ τῶδωκε στῆ σιγῆ, καὶ ὅτι χάραζε εἶπαν Γειά.
Λόντρα, Ἀπρίλης: τσὺ 1904

62, Cotleigh Road, N.W.

ΛΑΖΑΡΟΣ ΒΕΛΕΛΗΣ

Ἀπάνου στὰ λόγια πὺν ἡ καλωσύνη του τὸν ἔκαμε καὶ ἔγραψε γιὰ μένα ὃ «Νουμάς» τὸ Φλεβάρη, ἔχω νὰ παρατηρήσω πὺν λαβέφτηκε λέοντας πὺν εἶμαι Ῥαββίνος. Τὸν καιρὸ ὅπου τέλειωσα τὸ Γυμνάσιο, εἶναι βέβαια κάμποσα χρόνια τώρα, ὃ Νουμάρης ἔγραψε τοῦ Κουμουνοῦρου ζητώντας νὰ με σταίλει ἢ Κυβέρνηση στῆ Γερμανία γιὰ νὰ σπουδάσω θεολογία Ὀρθόδοξη καὶ ἔτσι γίνω μιά μέσα Ῥαββίνος στοὺς Κορρούς. Ἐγὼ δὲ δέχτηκα γιατί ἔδλεπα πὺν δὲν εἶταν δουλειὰ δική μου. Σπούδασα ὅμως Ὀρθόδοξη καὶ Θεολογία ἀκόμα, μὰ πάντοτες σὰν ἱστορικός καὶ φιλόλογος, πολὺ ἐλεύθερα καὶ ἀνεξάρτητα.

Ἰνωρίζω Ῥαββίνους σὲ πολλὰς χώρες, κανεὶς ὅμως δὲ θὰ πᾶν πὺν εἶμαι ἕνας ἀπὸ τοὺς δικούς του. Οἱ περισσότεροι ἀπ' αὐτοὺς τοὺς φίλους μου βγάζουν περιοδικά, καὶ ἐγὼ τοὺς στένω ἔρθα τῆς λογιῆς τοῦ προλόγου πὺν διαβάσατε ἐδῶ πέρα. Ἐνα μηνιατικὸ φύλλο πὺν βγαίνει στῆ Λιθόρνο τύπωσε τώρα στερνά εἰκοσιμιά σελίδες δικές μου γαλλικά γραμμένες ἀπάνου σ' ἓνα παλιὸ χειρόγραφο ὁμοει-

κο πὺν βρέθηκε στὸ Κάιρο, καὶ πιστεύω νὰ ἀποδείξει ὁλοφάνερα πὺν εἶναι ἀπόσπασμα (260 στίχοι περίπου) ἀπὸ ἓνα βιβλίο πὺν τοῦ πρέπει μιά θέση στῆν Ἱδία σειρά με τῆ Σοφία τοῦ Σολομῶντα, με τὸν Ἐκκλησιαστικὸ καὶ καὶ με ἄλλα. Λέω με ἄλλα λόγια πὺν εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ λεγόμενα ἀπόκρυφα καὶ ἔγραψε κάποιος ὄχι πολὺν καιρὸν ἔπειτα ἀπὸ τὸν Τίτο, τὸν κατακτητὴ τῆς Γερουσαλῆμ.

Νὰ διοριστῶ στὸ Ἑλληνικὸ πανεπιστήμιο δὲν ἔχω πᾶ καμιὰν ἐλπίδα, μάλιστα τώρα πὺν θέλοντας πάλι νὰ εἶμαι ἀνεξάρτητος τῶριζα στῆ δημοτικὴ κ' ἔτσι ἔχασα, φοβᾶμαι, τὴ φίλα μερικῶνε πὺν μέσα στὸ Φλογερὸ Κεμίν, συμπαθοῦσαν μιά φορά γιὰ μένα. Ἡ ἀλήθεια ὅμως εἶναι πὺν, ἂν τ' ἀποφασίζαν νὰ με διορίσουν, θάμπαινα ἐκεῖ μέσα γιὰ νὰ κάνω δουλιὰ γερῆ καὶ πλείρα, καὶ οἱ φοιτητάδες δὲ θὰ μάθαιναν μονάχα ὁρθόδοξη ὅπως πρέπει μὰ θάψαχναν ἀκόμα μαζί μου τίς ἀρχαιότητες τῆς Κύπρου, τῆς Κρήτης καὶ ἄλλων τόπων γιὰ νὰ βροῦμε πὺν τὰ γράμματα καὶ ὃ πολιτισμὸς πέρασαν ἀπὸ τὴν Ἀσία καὶ τὴν Αἴγυπτο στῆν Ἑλλάδα. Αὐτὸς εἶναι κάμπος σπουδῆς πὺν ταίριαζε νὰ δοθεῖ σ' ἐμένα, γιατί ἀπὸ τὰ μικρὰ μου εἶμαι βουτηγμένος μέσα στῆν κλασικὴ φιλολογία καὶ στίς σημετικὲς γλώσσες. Ἄν ἦμουν ἐγὼ στῆν Ἀθήνα καὶ στῆν Κρήτη, ποῖος ἔρει ἂν ὃ Evans θὰ παιδεύουταν ἀκόμα γιὰ νὰ ἐξιδιαιτέρει αὐτὰ τὰ ἀλλοιώτικα γράψιματα ποῦδρηκε στῆν Κνωσσό;

A. B.

ΠΡΟΤΟΒΡΟΧΙΑ

Μὴ προσμένεις πλέον τραγούδια
Γιὰ τὰ μαῦρα σου μαλλιά,
Ἀπ' τὴ φλόγα μου τὴν πρώτη
Δὲ μ' ἀπόμεινε σταλιά!

Κάποια μάγια μούχουν πάρει
Τὸν καιρὸ καὶ τὴν πνοή,
Εἶμαι ἀπ' ὅλα τώρα ξένος
Κι εἶμαι χῶρια ἀπ' τὴ ζωή.

Καὶ θωρῶ με δίχως πόνου
Καὶ θωρῶ χωρίς μιλιὰ
Τὰ δεινὰ φύλλα νὰ πέφτουν
Καὶ νὰ φεύγουν τὰ πουλιά...

Γλυκεῖα ξενιτεμένη μου
Σὰν ἔρθης πίσω πάλι
Νὰ μὴ φορῆς τ' ἀπάρθενα
Λουλούδια στὸ κεφάλι.

Νάρθηξ κρατῶντας ἀλικυθο,
Καὶ νάχης θλίψη τόση
Ποῦ ὅλα τὰ δάκρυα ἢ δύστυχη
Καρδιά μου νὰ σοῦ δώσῃ...

Γλυκεῖα ξενιτεμένη μου,
Σὰν ἔρθης πίσω πάλι,
Νὰ φέρῃς τῆς παρηγορίας
Γιὰ με τὸ προσκεφάλι!...

Τὰ δένδρα κάτου στὸ περδῶλι
Σὲ ἀναθυμῶνται καὶ ριγοῦν...
Καὶ τ' ἄσπρα νούφαρα τῆς λίγνης
Καὶ οἱ κρῖνοι οἱ κάταστροι ὅταν βγοῦν,
Πάντοτε μάταια θὰ προσμένουν
Τὰ δυὸ χερᾶκια—ὦ, τί καιρὸς!
Τῆς καμαρούλας σου νὰ γίνουν
Ὁ μυρωμένος στολισμός.
Καὶ μοναχὰ τὰ χελιδόνια
Ποῦ θὰ ξανάρθουνε ταχιά
Κάποιο παράπονο θ' ἀρμόσουν
Γιὰ τὴ χαμένη σου ὠμορφιά.

ΘΡΑΣ. ΖΩΓΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟ "ΕΚΘΕΤΟ"
Κ' ΟΙ ΚΡΙΤΙΚΟΙ ΤΟΥ

Σπάνιο νὰ διαβάσῃς τρεῖς κρίσεις, καὶ νάκούσῃς καὶ μιά, ἴσως τὴν καλλίτερη, μέσα σὲ λίγες μέρες, γιὰ ἔργο ρωμαϊκὸ, γιὰ δράμα ἀνθρώπου πὺν ὡς τὴν ὥρα δὲν ἀκούστηκε καὶ πολὺ, τοῦ κ. Ζ. Φυτίλη, ἀπὸ τὴν Πόλη (πολὺ σπουδαῖο αὐτό, κ' αἶς προσέχουν οἱ Πολίτες), «νομικὸ καλλιτεχνικὸν τὸ γράμμα», καθὼς εἶπε ἡ πολιτικὴ ἐφημερίδα «Πρόσδος», πὺν δίχως ἄλλο πρέπει νὰ πρεσβεύῃ πὺν δράματα, γράμματα, τὸ ἴδιο εἶναι.

Μοῦ ἦρθαν οἱ κρίσεις κ' αἶς ἀπάνωτὰ σὰ μακρινὲς κανονιές, εἰρηνικὲς ὅμως καὶ πανηγυρικὲς, κατὰ καλή μας τύχη. Κ' ἔγραψα ἀμέσως ἐνὸς φίλου μου νὰ μοῦ σταίλῃ κ' ἐμένα ἓνα «Ἐκθετο». ἦρθε τὸ κόκκινο τὸ βιβλιαράκι, κ' ἀμέσως βρέθηκα σύμφωνος με τὸν πρώτο κριτὴ του, τὸν κ. Κλ. Ραγκαβῆ, («Πρόσδος», ἀρθ. 22), ἐπειδὴ τὸ διαβάσα κ' ἐγὼ μονορούφι, δηλαδὴ ἀμωστί, ὅπως λέγουν οἱ «εὐ ἡγμένοι» τοῦ κ. Ραγκαβῆ, πὺν ὃ καθένας τοὺς τώρα πρέπει νὰ βγαίνῃ καὶ μ' ἀμάξι, εἰδεμὴ πὺν νὰ σηκῶνῃ «κοτσάκι» Λεζικὸ μαζί του!

Ἀφίνοντας ὅμως τὰ χωρατὰ, ἡ κρίση τοῦ κ. Κλ. Ραγκαβῆ τὸν τιμᾶ πολὺ. Ὁ ἀνθρώπος τὸννοίωσε τὸ ἔργο, ἀναγνώρισε τὸ «πλάκοντο» τοῦ κ. Φυτίλη, καὶ τὸ λέει παστρικά, καὶ μάλιστα μ' ἐνθουσιασμό. Μιά παρατήρηση μονάχα κάμνει, πὺν ἴσως ἔπρεπε νὰ παρα-

Ὁ Κωνσταντῖνος. Ἀλήθεια, θέλατε νὰ φύγετε;
Ὁ Συνταγματάρχης. Καὶ δὲν θὰ ξαναπατήσω πλειά.
Ὁ Κωνσταντῖνος (πρόχροντας κοντὰ του). Καλὲ θεῖε, τείνε αὐτὰ; ὑποσχέθηκατε στῆν Ἑλένη νὰ μείνετε τὸ μεσημέρι ἐδῶ. (θέλει νὰν τοῦ πάρει τὸ καπέλο).

Ὁ Συνταγματάρχης. Ἐγὼ δὲν ἔχω καμιὰν θέση πλέον ἐδῶ.

Ὁ Κωνσταντῖνος Σαθεῖτε, σᾶς παρακαλῶ. Πειτέ το ὃ ἴδιος στῆν Ἑλένη (ἔρχεται στῆν πόρτα) Ἑλένη! Ἢ πᾶς τῆς κυρίας σου νὰ ἔρθει. (ἐκναγυρίζει μέσα). Αὐτῆς τὸ ὑποσχέθηκατε.

Ὁ Συνταγματάρχης Ἀσκαπνοὶ εἶμαστε κ' οἱ δυὸ, παιδί μου. Δὲν ὑποχωρεῖ ὃ ἕνας ἂν δὲν ὑποχωρήσει κ' ὃ ἄλλος...

Ἡ Ἑλένη (μπαίνοντας). Καλέ, θὰ φύγετε; (πέρνοντας τὸ καπέλο του) Δὲν πιστεύω νὰν τὸ κάνετε σοβαρά.

Ὁ Κωνσταντῖνος (μὲ κάποιον χαμόγελο). Ὁ θεὸς θυμῶνει εὐκολα, ξέρεις. Συζητᾶ: μιά ὑπόθεση, ἔχεις ἄλλη γνώμη, δὲν μπορεῖς νὰν τὴν πᾶς. Ἀλοίμονό σου κ' ἂν τύχουν καὶ σπουδαιότερες ἐνέργειες στῆ μέση... (γυρίζοντας στὸ συνταγματάρχη). Μὰ μήπως μοῦ ἀρήσκατε καιρὸ καὶ γιὰ νὰ ὑποχωρήσω;

Ὁ Συνταγματάρχης. Καλά, καλά, τί θὰ γίνε: τώρα... (στῆν Ἑλένη) Ἄσε με νὰ πηγαίνω καλιὰ μου.

Ἡ Ἑλένη. Ἄ, μπά, ἔχω καὶ σουπριζ τὸ μεσημέρι.

Ὁ ἄριστος (ἀστεία λίγο) Ἔχουμε ἓνα φαί πὺν σᾶς ὄρεσι: ὑπερβολικά.

Ὁ Συνταγματάρχης. Καλήτερα νὰ πλέχῃς με δικηγόρους παρὰ με τῆς γυναῖκες τους. Ποῦναι ὃ Μίμη;

Ἡ Ἑλένη. Τὸν ἔβγαλε ἡ δασκάλισά του περίπατο λίγο, στὸν ἥλιο. (ποποθετώντας τὸ καπέλο του) Τώρα μάλιστα. Καθῆστε καὶ θὰ σᾶς κακογλωσσίσω λίγο (κάθεται). Ἄν τὸ βραῖτε, θεῖε, γιὰ τί θὰ σᾶς πᾶ;

Ὁ Συνταγματάρχης (μὲ γέλιο). Γιὰ τὴν γκουβερνάντα σου πάλι; Σὰν δὲν τῆ ζολεύεις κιάλας... (κάθεται).

Ἡ Ἑλένη. Ἀφῆστε τὴν αὐτὴν. Ὁ σᾶς πᾶ γιὰ τὴ Μάρθα. (Κάθεται κ' ὃ Κωνσταντῖνος). Χτὲς τὰπόγομα εἶμαι ἐκεῖ ἐπίσκεψη, κ' ἡ Μάρθα, πὺν λέτε, εἶταν ὄξω φρενῶ. Γι' αὐτὸ προτῆτερα σᾶς ἐρώτησα, πὺν εἶπατε γιὰ τὸν κ. Φατασμένου, μὴν ἐνοουσατε ἡ Μάρθα. Εἶταν, θεῖε μου, παραγμένη...

Ὁ Συνταγματάρχης. Γιατί πάλι;

Ἡ Ἑλένη. Εἶναι, μοῦπε ἡ Κάκια, δυὸ τρεῖς μέρες. Ἀπὸ τότε φαίνεται πὺν εἶδε τὴ συμποκὴ τῶν φοιτητῶν με τὴν ἀστυνομία. Ἦθελε ἡ κυρία νὰ κάμει χάζι καὶ κάθονταν στὸ παράθυρο καὶ κοίταζε πὺν ἔρχισαν οἱ ντουφεκιές στὸ σωρό. Εἶδε, λέει, τὸ κακόμοιρο ἐκεῖνο τὸ παιδί πὺν σκοτώθηκε στὸ τραμβί με τὰ μάτια τῆς. Κι ὅλο τὰ λέει...

Ὁ Συνταγματάρχης. Τὰ ἴδια πάλι. Τᾶπε καὶ σὲ μένα δέκα φορές.

Ἡ Ἑλένη. Χτὲς λοιπὸ τῆ βρήκα μονάχη με τὴ Κάκια. Ἡ κ. Μηλιώτη εἶταν στῆς ἀδερφῆς τῆς στῆς κ. Κράκαρ: αὐτὴ πάντα ἀπαρηγορητὴ εἶναι. Μὰ μήπως εἶξερε τί ἔλεγε ἡ Μάρθα; Ἀκούτε λοιπὸν κουθέντες: ἐν ντὲ τρεῶ, σὲν σὰν κατόρζ! ἐν ντὲ τρεῶ, σὲν σὰν κατόρζ!... Καὶ δόστου γέλια ἡ μονάχη τῆς. Φανταστεῖτε πὺν ἡ Κάκια μοῦ λέει μ' ἀφέλεια. Μὴν ἀπορεῖτε, κυρία Ἑλένη, μὰς ἐπισκέφτηκε ἀπὸ προχτὲς πάλι μιά καλογορητῆσα καὶ μοῦκανε με τὰ δάκτυλά τῆς νόημα πὺν τὸ μυαλὸ δηλαδὴ δὲν εἶναι στῆ θέση του. Ὑστερα μάρχιζει μιά ἀνακάλυψη πὺν ἔκαμε μέσα στὸ νερό. Νέο συστατικὸ, λέει, πὺν φανερώνει τὴν ἡλικία τῆς γῆς: καὶ πὺν τὸ νερὸ πρὸ πέντε χιλιάδων χρόνων δὲν εἶταν ἔτσι, γιατί ἡ γῆ εἶταν νεώτερη στὰ χρόνια. Τέλος πάντων, ὡς τὴν ὥρα πὺν ἦρθε ὃ Ἄριστειδης ὅλο τέτια μοῦλεγε.

Ὁ Κωνσταντῖνος. Μπρὸς στὸν Ἄριστειδῆ ἔλεγε τίποτες;

Ἡ Ἑλένη. Καὶ σέκαίνονε ἔλεγε κάτι ἀνοστιές: «Μπρούμ, μπρούμ τὸ σπαθί σου!»

Ὁ Κωνσταντῖνος. Ἀλήθεια, δὲν εἶναι κατὰστατὴ πᾶ αὐτῆ. Πρέπει νὰ πειστέι αὐτὸς ὃ ἀνθρώπος, πὺν δὲν τοῦ ταυριάζει τρελλὴ γυναίκα...

Ὁ Συνταγματάρχης. Ὅχι δὲ: σὰν δὲν τὴν ἔκαμαν καὶ γιὰ κλείσιμο...

(Ἄκολουθεῖ)